

UNIVERSITETET I OSLO

KANDIDAT

XXXXXXX

PRØVE

JUS1211 1 Privatrett II

Emnekode	JUS1211
Vurderingsform	Individuell skriftlig prøve
Starttid	23.05.2024 07:00
Sluttid	23.05.2024 13:00
Sensurfrist	11.06.2024 21:59
PDF opprettet	13.06.2024 21:01

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
---------	--------	-------------

Informasjon om oppgavesettet

Informasjon eller ressurser

Seksjon 2

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
1	Svar til oppgave 1	Langsvar
2	Svar til oppgave 2 - spørsmål 1	Langsvar
3	Svar til oppgave 2 - spørsmål 2	Langsvar

Oppgave 1

Storenes flystasjon ble etablert i 1950, og har helt siden oppstart vært benyttet til militære flyvninger. Antallet militære fly stasjonert der har økt gradvis. I årene 2000 til 2020 hadde det vært om lag 20 fly av typen F-16 fast stasjonert der. Eiendommen Storenes flystasjon eies av det statlige selskapet Storenes flystasjon AS.

I juni 2020 besluttet Stortinget at Storenes flystasjon skulle være flybasen for Norges nye kampfly av typen X-7, som skulle erstatte F-16-flyene. Det første flyet av typen X-7 ble levert allerede i 2021, og i 2023 var 20 fly av denne typen levert til og stasjonert på Storenes flystasjon.

Den nye kampflytypen X-7 avga vesentlig mer støy ved letting og landing enn de tidligere F-16-flyene. I tillegg skapte X-7 enkelte svært høye smell utløst av etterbrenning, særlig ved letting. Overgangen til ny flytype ved Storenes flystasjon hadde derfor medført en støyøkning for omkringliggende eiendommer.

Rundt Storenes flystasjon hadde etableringen av boliger og næringsvirksomhet skjedd gradvis gjennom hele 1900-tallet og frem til i dag.

Marte Rikerud hadde i 2005 kjøpt herregården Gammelstu Rai Rai for å kunne dyrke sin lidenskapelige hesteinteresse. På gården ble det drevet næringsvirksomhet i form av dressurtrening, sprangridning og hesteavl. Gården lå i underkant av en kilometer i luftlinje fra Storenes flystasjon.

Som følge av at de nye kampflyene X-7 laget mer støy fra Storenes flystasjon var det ikke lenger mulig å drive med hest på Gammelstu Rai Rai. Flystøyen fra letting og landing og de plutselige smellene skremte hestene, og det var ikke forsvarlig å fortsette hestevirksomhet fra gården av hensyn til dyrevelferden. De andre eiendommene i området rundt Storenes flystasjon var i mindre grad berørt av endringen i støyforholdene.

Rikerud krever erstatning fra Storenes flystasjon AS for et økonomisk tap på 10 millioner kroner som følge av at det ikke lenger kan drives hestevirksomhet fra Gammelstu Rai Rai. Rikerud anfører at støyen fra Storenes flystasjon er til urimelig ulempe for eiendommen hennes, jf. naboloven § 2. Videre anfører hun at vilkårene for erstatning er oppfylt, jf. naboloven § 9.

Storenes flystasjon AS avviser erstatningskravet fra Rikerud. Storenes flystasjon AS anfører at det ikke foreligger noe brudd på naboloven § 2, og viser til at ulempene fra flystøyen var ventelige. For det tilfellet at naboloven § 2 skulle være overtrådt, anfører Storenes flystasjon AS at kravet til adekvat årsakssammenheng ikke er oppfylt, jf. naboloven § 9. For øvrig bestriker ikke Storenes flystasjon AS beløpet på 10 millioner kroner.

Til Storenes flystasjon AS' innsigelser, anførte Rikerud at flyplasstøyen hadde forverret seg mer enn det som var ventelig. Uansett hadde endringen medført en så betydelig forverring av bruksforholdene på Gammelstu Rai Rai at det måtte regnes som urimelig. Videre anførte Rikerud at skadefølgen var adekvat.

Drøft og ta stilling til rettsspørsmålene oppgaven reiser.

Oppgave 2

Dommen i Rt. 2008 side 769 gjaldt blant annet størrelsen på et skjevdelingskrav.

A og B hadde kjøpt felles bolig i 1991 for kr 950 000. Kjøpet var i sin helhet finansiert med lån. Ektefelle B mottok i 1993 en gave fra sine foreldre på kr 400 000. B brukte hele gaven til å betale ned på boliglånet. Dette beløpet (kr 400 000) tilsvarte 42,1 prosent av boligens verdi i 1993. Ektefellene ble separert i 2004.

Lagmannsretten kom til at B, i tillegg til gavebeløpet (kr 400 000), kunne skjevdele et beløp, skjønnsmessig satt til kr 200 000 på grunn av inflasjon og boligens ytterligere verdistigning i perioden fra 1993 til 2004. Om B kunne kreve mer enn kr 400 000 skjevdelte på grunn av boligens verdistigning eller inflasjon, ble drøftet av Høyesterett i avsnitt 69 til 79 (gjengitt nedenfor). Det er bare disse avsnittene i dommen som skal leses.

Besvar så følgende spørsmål:

(1) Hvilke rettskilder benytter Høyesterett, og hvilken vekt tillegges de ved drøftelsen av de to rettsspørsmålene?

(2) Hvordan vurderer du Høyesteretts bruk av rettskildene?

Utdrag fra Rt. 2008 side 769:

«(69) Neste spørsmål blir så med hvilket beløp B kan gjøre skjevdelingsretten gjeldende.

(70) Lagmannsretten kom til at gavebeløpet på 400 000 kroner måtte gis et tillegg både i form av en inflasjonsjustering og i form av en avkastning begrunnet i økning i boligens markedsverdi. Tillegget ble skjønnsmessig satt til 200 000 kroner.

(71) I Rt-2002-1596 tok Høyesterett stilling til beregningen av skjevdelingskravet for en boligeiendom som ved ekteskapets inngåelse var delvis lånefinansiert. Spørsmålet gjaldt på hvilken måte vedkommende ektefelle skulle godskrives verdistigningen ved beregningen av skjevdelingskravet. Høyesterett kom til at skjevdelingskravet måtte gjelde den forholdsmessige andelen av eiendommens verdi da partene flyttet fra hverandre (skjæringstidspunktet), som tilsvarte den andelen av eiendommens verdi som ikke var lånefinansiert ved ekteskapets inngåelse.

(72) Som nevnt er det enighet mellom partene om at gjeldsnedbetalingen utgjorde 42,1 % av eiendommens verdi i 1993. Tingretten kom, under henvisning til Rt-20021596, til at B derfor hadde krav på å kunne skjevdele for 42,1 % av boligens salgsverdi, med fradrag av salgskostnader. B har nedlagt påstand om at tingrettens dom på dette punkt stadfestes.

(73) Spørsmålet er således om den løsning som Høyesterett kom til i Rt-20021596, også kan gjøres gjeldende i et tilfelle som vårt, der skjevdelingsmidlene går til nedbetaling av gjeld på eiendom som partene tidligere har anskaffet. I sin artikkel i Festskrift til Peter Lødrup side 693 har Tone Sverdrup tatt til orde for at det ved slik bruk av skjevdelingsmidler som

utgangspunkt bare kan kreves skjevdeling for det nominelle beløp. Med henvisning til ordlyden i ekteskapsloven § 59 første ledd uttaler hun:

«Som oftest vil bare den nominelle verdien av arvebeløpet klart kunne føres tilbake til arv mv. Verdistigningen på en eiendom kan jo vanligvis føres tilbake til anskaffelsen, dvs. til låneopptaket. Det er irrelevant for størrelsen på verdistigningen om dette lånet senere nedbetales med arvemidler eller lønnsmidler. Men i noen tilfeller er det en sammenheng mellom skjevdelingsposten og anskaffelsen. Det gjelder tilfeller hvor låneopptaket bare utgjør en mellomfinansiering – en midlertidig forskuttering – i påvente av investering av for eksempel arv. Ektefellen vet ved anskaffelsen at arven vil bli tilgjengelig, og dette vil normalt ha betydning for hvor mye som anskaffes, og derved også for størrelsen på verdistigningen. I slike tilfeller kan en forholdsmessig del av verdistigningen tilbakeføres til arven, selv om den bare brukes til nedbetaling av lånet

- (74) Jeg er enig i det Sverdrup her uttaler så langt det gjelder betydningen av enverdistigning som skyldes endring i eiendommens markedsverdi. En slik verdistigning vil normalt ikke kunne tilbakeføres til gjeldsnedbetalingen. Selv om det også i disse tilfelle kan anføres argumenter for at skjevdeling bør omfatte verdistigningen, slik ankemotparten har gjort, er det vanskelig å forene en slik regel med lovens ordlyd. Heller ikke lovens forarbeider gir støtte for en slik regel. I Ot.prp.nr.28 (1990–1991) side 121 uttales at «(s)tigningen holdes utenfor delingen dersom den skyldes innsats med midler som ellers er unntatt fra deling». Også forarbeidene forutsetter kausalitet mellom anvendelsen av skjevdelingsmidlene og verdistigningen.
- (75) Det er i vår sak ingen opplysning som tyder på at partene ved anskaffelsen hadde konkret forventning om arv eller gave som kunne bidra til finansieringen for boligens vedkommende, og som derfor kunne ha hatt betydning for omfanget av boliganskaffelsen, jf. Sverdrups betraktninger vedrørende en slik situasjon.
- (76) Siden vi her står overfor en verdistigning som ikke «klart kan føres tilbaketil» gjeldsnedbetalingen, er lovens vilkår for å godskrive B en skjevdelingsadgang for verdistigningen ikke til stede.

77) Lagmannsretten fant at partenes forutsetning var at B skulle godskrives en avkastning av nedbetalingsbeløpet. Det er vist til at avtalen av 1993 omtaler beløpet som et «egenkapitalinnskudd». Jeg finner det vanskelig å trekke noen sikker konklusjon av denne begrepsbruken. Andre deler av avtalen kan dessuten sies å peke i motsatt retning. Jeg er derfor kommet til at det ikke av avtalen kan utledes noen rett for B til skjevdeling av en avkastning av nedbetalingsbeløpet

(78) Sverdrup angir i artikkelen at det er den nominelle verdi avskjevdelingsmidlene som benyttes til nedbetaling av lån, som klart vil kunne tilbakeføres til arv mv. Dersom hun med dette mener at beløpet ikke skal justeres for inflasjon, er jeg av en annen oppfatning. I motsetning til hva jeg ovenfor har uttalt med hensyn til skjevdeling av en verdistigning som følge av økning i boligens markedsverdi, vil en inflasjonsjustering av skjevdelingsmidlene ikke stride mot lovens ordlyd. Tvert imot er lovens utgangspunkt nåverdien av formuen, hvilket taler for en justering for fall i pengeverdien (realverdien). I Ot.prp.nr.28 (1990–1991) side 121 gis det for øvrig generelt uttrykk for at skjevdelingsretten omfatter den verdistigning som er en følge av den alminnelige prisstigning (inflasjonen), jf. også Rt-2004-108 avsnitt 19. Dette må som utgangspunkt også gjelde ved nedbetaling av gjeld. Det er mulig det må gjøres unntak for gjeld som knytter seg til formuesgoder som har falt i verdi, men dette er det ikke nødvendig for meg å gå nærmere inn på.

(79) Det er enighet mellom partene om at en inflasjonsjustering persalgstidspunktet utgjør 25 % av gavebeløpet i 1993, det vil si 100 000 kroner. B vil således kunne holde 500 000 kroner utenfor likedelingen.
[...]

1 Svar til oppgave 1

Skriv ditt svar her

Twisten står mellom Storenes flystasjon AS (heretter Storenes) og Marte Rikerud (heretter Marte).

Problemstillingen er om Marte kan kreve erstatning fra Storenes for et økonomisk tap på 10 millioner kroner som følge av at det ikke lenger kan drives hestevirksomhet på Gammelstu Rai Rai.

Marte anfører at støyen fra Storenes er til urimelig ulempe for eiendommen hennes og viser til grannelova § 2 som rettslig grunnlag for sitt krav. Hun anfører også at vilkårene for erstatning i grannelova § 9 er oppfylt.

Storenes avviser erstatningskravet fra Marte og anfører at det ikke foreligger noe brudd på grannelova § 2, ettersom ulempene for Marte er ventelige. Subsidiært anfører Storenes at kravet til adekvat årsakssammenheng i grannelova § 9 ikke er oppfylt.

Til Storenes innsigelser svarer Marte at flyplasstøyen hadde forverret seg mer enn det som var ventelig. Skadefølgen er i følge Marte adekvat. Subsidiært anfører hun at endringen hadde medført en så betydelig forverring av bruksforholdene på eiendommen at det måtte regnes som urimelig.

Det rettslige grunnlaget er grannelova fra 1961 (gl.), ettersom "anna" ikke følger av "avtale eller serlege rettshøve".

Det fremgår av gl. § 9, 1.ledd at "det økonomiske tapet" som noen lider av "skade eller ulempe i strid med nokor føresegn i §§ 2 -5" må den ansvarlige svare erstatning for "anten han sjølv eller nokon han svarar for, har gjort seg skuldig i aktløyse eller ikkje".

Det bestrides ikke av partene at det foreligger et "økonomisk tap", slik at dette vilkåret er oppfylt.

Spørsmålet er om det foreligger skade eller ulempe "i strid med nokor føresegn" i gl. § 2.

Det fremgår av gl. § 2, 1.ledd at "ingen må ha, gjera eller setja i verk noko som urimeleg eller uturvande er til skade eller ulempe på granneeigedom".

Det første spørsmålet er om herregården Gammelstu Rai Rai er "granneeiegedom".

Etter ordlyden stilles det et krav om at det må være tilstrekkelig nærhet mellom eiendommene for at bestemmelsen skal kunne anvendes på forholdet. Ordlyden er dessuten åpen for at bestemmelsen kan omfatte eiendommer uten felles grenser, ettersom det ikke følger noen begrensning i rekkevidden av bestemmelsen av begrepet "granneeiegedom". Et liknende syn kommer til uttrykk i Ot.prp.nr.24 (1960-1961) s.22, der departementet uttaler at "granneeiegedomar ikkje berre er eiegedomar som grensar opp til en annan eiegedom, men og eiegedomar lenger borte". Det uttales dessuten at det avgjørende må være "verknaden av den plagsame verksemda", noe som tilsier at vurderingstemaet er om tiltak på en eiendom får negative virkninger på en annen eiendom.

I denne saken ligger herregården i underkant av en kilometer unna Storenes. Det fremgår i tillegg av faktum at bruk av de nye kampflytypene har medført at herregården sjeneres av støy, noe som får negative konsekvenser for hestevirksomheten på eiendommen. Ettersom bruken av nye kampfly medfører ulempe i form av støy på herregården, fremstår det som klart at *Gammelstu Rai Rai* er "granneeigedom".

Det fremstår dermed som klart at bruk av nye kampfly på Storenes medfører ulempe for herregården i form av støy, slik at vilkåret om at det må foreligge "skade eller ulempe" er oppfylt.

Det neste spørsmålet er om bruk av nye kampfly er "urimeleg" til ulempe på herregården.

Ordleggingen i bestemmelsen tilsier at man må foreta en interesseavveining, hvor gevinsten for tiltakshaver veies opp mot størrelsen av ulempen for motparten. Lignende synspunkt kommer til uttrykk i NUT 1957:3 s.26, der utvalget uttaler at "omsyn lyt takast til baa sider".

Hva som nærmere ligger i urimelighetsterskelen presiseres nærmere gjennom retningslinjene i 2. ledd og 3.ledd, der lovgiveren har oppstilt sentrale vurderingsmomenter.

Av 2.ledd fremgår det at man ved vurderingen skal legge vekt på hva som er "teknisk og økonomisk mogeleg" å gjøre for å unngå eller redusere ulempen. Av ordlyden fremgår det at man ikke kan forlange ethvert tiltak av tiltakshaveren, men at det må oppstilles en objektiv norm ved vurderingen av hvilke tiltak som med rimelighet kan kreves. En viss veiledning gir Rt-1969-757, der eieren av et gjestgiveri ble påført et økonomisk tap grunnet støy fra broarbeider og krevde erstatning for tapet. Under vurderingen av om den naboettslige tålegrensen i gl. § 2, 1.ledd var oversteget uttalte førstvoterende på s. 761 at om staten "hadde lagt vekt på støyproblemet, kunne man oppnådd betydelig forbedring uten uforholdsmessige omkostninger". Av denne uttalelsen kan man utlede at retningslinjen i 2.ledd gir anvisning på en forholdsmessighetsvurdering, slik at man skal vurdere om ulempen kunne vært unngått eller redusert med forholdsmessig lave kostnader og oppofrelser.

Av 2.ledd fremgår det dessuten at man skal ta hensyn til "naturmangfaldet på staden".

Av 3.ledd fremgår det at man i vurderingen dessuten skal legge vekt på om ulempen er "venteleg etter tilhøva på staden". Av ordlyden fremgår det at man må foreta en vurdering av forholdene på stedet for å fastlegge om ulempen er noe naboen kunne regne med ville skje. Bruk av ordet "staden" i bestemt form entall tilsier at vurderingen skal baseres på arten av det konkrete stedet, med andre ord innsnevrer formuleringen hvor stort område man kan ta i betraktning.

En viss veiledning gir Rt-2006-486, der saksforholdet til en viss grad er likt saksforholdet i den foreliggende saken. I denne saken gjorde eiere av eiendomme rundt Oslo Lufthavn Gardermoen gjeldende erstatningskrav grunnet forverring av støyforholdene da hovedflyplassen ble flyttet til Gardermoen. I denne saken tok Høyesterett stilling til hvordan ventelighetsvurderingen skulle foretas i et tilfelle der naboeiendommene ble etablert etter at det ble anlagt flyplass på Gardermoen, men før Stortinget besluttet at hovedflyplassen skulle flyttes dit. I avsnitt 66 uttalte Høyesterett at det ved ventelighetsvurderingen vil være "nødvendig å sammenlikne situasjonen for naboeene før og etter endringen". "Før"-vurderingen måtte i den konkrete saken knyttes til "tiden like før oppstarten av hovedflyplassen", jf. avsnitt 68. Høyesterett uttalte dessuten at det ikke kan tillegges avgjørende betydning at "naboeene etablerte seg etter at den opprinnelige flyplassen var kommet", jf. avsnitt 58.

Av 3.ledd fremgår det dessuten man skal legge vekt på om ulempen er "verre enn det som plar fylgja av vanlege bruks- eller driftsmåtar på slike stader". Av ordlyden kan det utledes at man må foreta en vurdering av om ulempen er større enn det man må forvente i strøk av lignende kategori. Man skal således ta i betraktning et større område ved sedvanlighetsvurderingen til forskjell fra ventelighetsvurderingen.

Det fremgår ikke uttrykkelig av faktum hvor store gevinster bruk av de nye kampflyene medfører for Storenes, men det kan tenkes at den teknologiske utviklingen har gjort bruken av kampflytypen X-7 attraktiv for flystasjonen i forbindelse med militære flyvninger grunnet for eksempel effektivitet. Det fremgår imidlertid av faktum at den nye kampflytypen avga vesentlig mer støy, noe som etter forholdene måtte vært kjent for tiltakshaveren ved beslutningen om å ta nye kampfly i bruk. På dette punktet kan saken sammenlignes med rettsavgjørelsen Rt-1969-757, ettersom tiltakshaveren i denne saken i likhet med tiltakshaveren i dommen synes å ikke ha tatt hensyn til de omkringliggende naboeiendommene ved vedtakelsen. I denne forbindelse er det mulig å anta at flystasjonen for eksempel kunne ha sørget for nødvendig støyskjerming av naboeiendommer, noe som etter forholdene vanskelig ville vært en uforholdsmessig kostnad. På bakgrunn av dette kan man dermed anta at det var "teknisk og økonomisk mogeleg" for tiltakshaveren å avgrense ulempen, noe som derfor sterkt taler for at ulempen grunnet bruken av nye kampfly var urimelig.

I utgangspunktet må den teknologiske utviklingen tillegges stor vekt, slik at bruken av nye driftsformer slik som nye kampfly i større grad må aksepteres. Samtidig som den teknologiske utviklingen har fått mer betydning i dagens samfunn, har fokuset på miljø blitt sterkere. I denne saken fremgår det av faktum at støyen fra flyene virker sjenerende på hestene, noe som i tråd med dagens vektlegging av dyrevelferd sterkt taler for at ulempen er urimelig.

Det fremgår av faktum at herregården befinner seg i et område, hvor det befinner seg både boliger og næringseiendommer. Selv om det ikke fremgår uttrykkelig hvilke typer næringsvirksomheter som har etablert seg i området, kan ikke området karakteriseres som et rolig strøk. På bakgrunn av strøkets karakter, herunder den korte avstanden til flyplassen, kan man således anføre at Marte kunne regne med visse støyulemper som kunne blitt større i omfang ved for eksempel en utvidelse av driften. Det avgjørende må imidlertid være at støyulempene har økt vesentlig, dersom man sammenligner støysituasjonen før og etter at den nye kampflytypen ble tatt i bruk. Arten av virksomheten kan riktignok fremdeles karakteriseres som militær flystasjon, men bruken av nye kampfly kan sies å ha medført betydelig endring av driften. "Etter tilhøva på staden" kan dermed ulempen vanskelig sies å være "venteleg", noe som trekker sterkt i retning av den er urimelig.

Slik som redegjort for tidligere, er det både bolig- og næringsformål som står sentralt i området. Dersom man sammenligner områdets beskaffenhet med steder av lignende slag, kan man argumentere for at støy av et visst omfang og foverring av støyforholdene må kunne karakteriseres som en sedvanlig ulempe for slike steder. Betydelig forverring av støyforholdene som umuliggjør fortsettelsen av næringsvirksomheter, kan imidlertid vanskelig sies å utgjøre en vanlig forekomst. Dette momentet taler derfor sterkt for at ulempen er urimelig.

Konklusjonen er at bruk av nye kampfly er "urimeleg" til ulempe på herregården.

Forutsatt at man kommer fram til at bruk av nye kampfly er "venteleg eller vanleg", blir spørsmålet om støyulempen likevel kan karakterises som "urimeleg".

Av 4.ledd fremgår det at selv om noe er "venteleg eller vanleg", kan det fremdeles regnes som urimelig dersom det fører til "monaleg forverring av brukstilhøva som berre eller i særleg grad råkar ein avgrensa krins av personar". Bestemmelsen oppstiller to kumulative vilkår - ulempen må føre til "monaleg forverring av brukstilhøva" og forverringen må "berre eller i særleg grad" ramme "ein avgrensa krins av personar".

Spørsmålet er om støy har medført "monaleg forverring av brukstilhøva" på herregården.

Ordleggingen av ordet "monaleg" i det første vilkåret gir anvisning på at det oppstilles en høy terskel. Ordlyden tilsier dessuten at man skal vurdere ulempenes betydning for bruksforholdene, slik at karakteriseringen av den aktuelle bruken på eiendommen står sentralt. I Ot.prp.nr.33 (1988-1989) s.41 uttaler departementet at denne bestemmelsen har karakter av "sikkerhetsventil" for de tilfeller hvor det kan synes "særlig urimelig at skadelidte blir stående uten erstatningsrettslig vern". Bestemmelsen i innebærer således en oppmyking av den naborettslige tålegrensen.

I denne saken utgjør herregården en næringsvirksomhet, hvor avling av og aktiviteter med hester står sentralt. Ettersom den sentrale bruken av næringsvirksomheten ikke lenger kan utøves grunnet støyulempene, fremstår det dermed som klart at den høye terskelen i bestemmelsen er overskredet.

Konklusjonen er at støy har medført "monaleg forverring av brukstilhøva" på herregården.

Spørsmålet er om støy rammer "berre eller i særleg grad" en avgrenset krets av personer.

Ordlyden tilsier at det avgjørende er om følgene for en viss gruppe av personer i nevneverdig grad skiller seg ut fra andre grupper som blir rammet av ulempen. I Ot.prp.nr.33 (1988-1989) s.41 presiseres det at bestemmelsen tar særlig sikte på tilfeller, hvor et tiltak medfører en "utpreget skjev fordeling av ulemper slik at en begrenset krets av skadelidte må bære vesentlige ulemper av en virksomhet som et stort flertall har nytte og glede av".

Det fremgår ikke uttrykkelig av faktum hvorvidt og i hvilken grad de andre naboeiendommene rammes av støyulempene. Det må på bakgrunn av manglende opplysninger dermed antas at bruken av den nye kampflytypen har medført skjev fordeling av støyulempen med størst ulempe for herregården, trolig grunnet karakteren av næringsvirksomheten hvor dyr er særlig følbare for støyulemper.

Konklusjonen er at støy rammer "berre eller i særleg grad" en avgrenset krets av personer.

Den subsidiære konklusjonen er at støyulempen likevel kan karakterises som "urimeleg".

Det neste spørsmålet er om det foreligger en adekvat årsakssammenheng mellom støyulempen og det økonomiske tapet til Marte.

Kravet til årsakssammenheng, herunder kravet til adekvans fremgår av ordet "lid av" i 1.ledd. I HR-2023-2420-A gjør Høyesterett nærmere rede for innholdet av erstatningsregelen i gl. § 9. I denne saken vurderte Høyesterett om det var årsakssammenheng mellom brønnboringen og skadene på en naboeiendom, herunder om kravet til adekvans var oppfylt. I avsnitt 80 gjengir førstvoterende en uttalelse fra HR-2020-1332-A (avsnitt 81), der kravet til adekvans er beskrevet som en "avgrensning mot følger av den skadevoldende handlingen som for skadevolder fremstår som så fjerne, avledede og upåregnelige at det ikke er rimelig å pålegge ansvar".

I utgangspunktet er det stor avstand mellom herregården og Storenes, noe som kan tilsi at skadefølgen i form av driftsavbrudd og økonomisk tap knyttet til dette er fjern og avledet. Stansing av hestevirksomheten fremstår imidlertid å være i nær tidsmessig forbindelse med den konkrete støyulempen, hvor ingen andre utenforliggende faktorer har sammenheng med driftsavbruddet. Sannsynligheten for driftsavbrudd i en nokså tilligende hestevirksomhet grunnet betydelig forverring av støyulemper må dessuten kunne karakteriseres som høy, noe som sterkt taler for at skadefølgen ikke kan sies å være upåregnelig.

Konklusjonen er at det foreligger en adekvat årsakssammenheng mellom støyulempen og det økonomiske tapet til Marte.

I denne saken er ikke vilkåret om at tiltakshaveren "sjølv eller nokon han svarar for, har gjort seg skuldig i aktløyse eller ikkje" bestridt, slik at det legges til grunn at det foreligger et ansvarsgrunnlag.

Konklusjonen er at Marte kan kreve erstatning fra Storenes for et økonomisk tap på 10 millioner kroner som følge av at det ikke lenger kan drives hestevirksomhet på Gammelstu Rai Rai.

Ord: 2204

2 Svar til oppgave 2 - spørsmål 1

Skriv ditt svar her

I avsnitt 71 tar Høyesterett i betraktning Rt-2002-1596. Først redegjør førstvoterende nærmere for hvilket rettsspørsmål instansen tok stilling til i denne saken, nemlig hvordan skjevdelingskravet skulle beregnes i et tilfelle hvor en boligeiendom var delvis lånefinansiert ved ekteskapets inngåelse. Deretter redegjør Høyesterett nærmere for hvilken rettsregel som kan utledes på bakgrunn av resultatet i dommen, nemlig at skjevdelingskravet gjelder den forholdsmessige andelen av eiendommens verdi ved skjæringstidspunktet som tilsvarte den andelen av eiendommens verdi som ikke var lånefinansiert ved ekteskapets inngåelse.

I avsnitt 73 tar deretter Høyesterett stilling til om denne dommen kan vektlegges i den foreliggende saken, nemlig om Rt-2002-1596 kan tjene som et prejudikat for en sak der skjevdelingsmidlene har gått til nedbetaling av gjeld på eiendom som partene tidligere har anskaffet. Uten å ta selvstendig stilling til spørsmålet først, ser Høyesterett hen til juridisk teori og siterer en artikkel, der Tone Sverdrup har argumentert for at man bare kan kreve skjevdeling for det nominelle beløp i slike situasjoner. I avsnitt 74 knytter Høyesterett nærmere bemerkninger til denne uttalelsen, og ved å presisere at "jeg er enig i det Sverdrup her uttaler så langt det gjelder betydningen av en verdistigning som skyldes endring i eiendommens markedsverdi" stadfester førstvoterende synspunktet som har kommet til uttrykk i artikkelen. Ved å se hen til juridisk litteratur umiddelbart etter oppstillingen av rettsspørsmålet, får således rettsteorien funksjon som tungtveiende argument for å fravike anvendelsen av rettssetningen oppstilt i Rt-2002-1596 i den foreliggende saken.

I avsnitt 74 viser dessuten førstvoterende til ordlyden i el. § 59, 1.ledd, og uttaler at motsatt regel er "vanskelig å forene med lovens ordlyd". Argumentet utledet fra ordlyden i lovteksten får dermed i denne sammenhengen begrenset vekt, ettersom denne kommer kronologisk etter redegjørelsen for synspunktet i juridisk teori. Ordlyden får dermed i denne sammenhengen nærmere status som et støtteargument. I samme avsnitt henviser dessuten Høyesterett til en uttalelse fra Ot.prp.nr.28 (1990-1991) s.121, for å ytterligere styrke standpunktet som Høyesterett har kommet frem til i samspill med uttalelser i rettsteorien. Denne rettskilden får i likhet med ordlyden status som støtteargument, noe som kommer tydeligere til uttrykk gjennom ordene "heller ikke lovens forarbeider gir støtte for (...).

I avsnitt 75 kommer rettslitteraturens tungtveiende funksjon igjen klart til syne, ved at Høyesterett subsumerer under det rettslige utgangspunktet som fremgår av artikkelen.

I avsnitt 78 tar Høyesterett videre stilling til spørsmålet om man kan foreta en inflasjonsjustering av skjevdelingsmidlene. I starten av avsnitt henviser førstvoterende igjen til artikkelen fra Tone Sverdrup, og ved å tolke uttalelsen hennes avviser dommeren det synspunktet som kommer til uttrykk i artikkelen. Under avklaring av dette spørsmålet blir således litteraturen ikke tillagt vekt, og kan i denne sammenhengen nærmere karakteriseres å tjene som et negativt argument. For å begrunne motsatt regel henviser Høyesterett til ordlyden, og anvender slutninger fra den som et sentralt argument for at man kan foreta en justering for fall i pengeverdien. Argumenter utledet av ordlyden får dermed tung vekt. Videre henviser Høyesterett til en uttalelse Ot.prp.nr.28 (1990-1991) s.121 som støtter under synspunktet til Høyesterett, og denne uttalelsen får status som støtteargument ettersom departementet ikke direkte omtaler spørsmålet i den foreliggende saken men gir generelt uttrykk for at verdistigning grunnet inflasjon kan skjevdeles. I den samme setningen henviser dessuten Høyesterett til Rt-2004-108 (avsnitt 19). Bakgrunnen for henvisningen til denne dommen i samme setning er trolig å stadfeste det generelle utgangspunktet som blir uttalt i proposisjonen, slik at dommen får vekt som støtteargument. På bakgrunn av gjennomgangen

av det brede rettslige kildematerialet konkluder Høyesterett at inflasjonsjustering som utgangspunkt også må gjelde ved nedbetaling av gjeld.

Ord: 589

3 Svar til oppgave 2 - spørsmål 2

Skriv ditt svar her

Når Høyesterett tar stilling til spørsmålet om det rettslige utgangspunktet oppstilt i Rt-20021596 kan anvendes i den foreliggende saken, kan det regnes som en svakhet at Høyesterett først ser hen til synspunktet som har kommet frem i den juridiske litteraturen. Denne svakheten bunner i rettskildebruken til Høyesterett i avsnitt 74, der Høyesterett uttaler at regelen om at "skjevdeling bør omfatte verdistigningen" ikke er forenlig med lovens ordlyd. I tråd med rettskildeprinsipper som gjelder på lovfestet område, må rettsanvenderen ta utgangspunkt i naturlig språklig forståelsen av ordlyden. Ettersom argumenter utledet av ordlyden kommer på et senere stadium under regelfastsettelsen, kan rettskildebruken til Høyesterett på dette punktet kritiseres. Høyesteretts valg om å bruke juridisk litteratur før ordlyden kan imidlertid forsvares ved å anføre at uttalelsene til Tone Sverdrup nærmere omhandler det aktuelle spørsmålet Høyesterett ovenfor. Ettersom ordlyden i bestemmelsen er nokså vag, velger således Høyesterett å trekke inn en sekundær rettskilde på et tidligere stadium under regelfastsettelsen.

Under behandling av det andre sentrale rettsspørsmålet i saken, følger derimot Høyesterett de alminnelige rettskildeprinsippene for lovfestede rettsområder. Høyesterett tar således utgangspunkt i ordlyden og anvender en uttalelse fra Ot.prp.nr.28 (1990-1991), hvor lovgiverviljen angående spørsmålet om inflasjonsjustering kommer til uttrykk. Man kan imidlertid på dette punktet til en viss grad kritisere Høyesteretts valg om å bruke denne uttalelsen fra proposisjonen, ettersom uttalelsen gir uttrykk for et generelt utgangspunkt som ikke nødvendigvis er anvendelig i et tilfelle hvor det er snakk om inflasjonsjustering av skjevdelingsmidler benyttet til lånenedbetaling. Denne kritikken kan imidlertid oppveies ved at førstvoterende påpeker at det i proposisjonen gis "for øvrig generelt uttrykk for (...)", og dermed klargjør hvilken vekt vedkommende tillegger denne uttalelsen.

I avsnitt 78 henviser dessuten Høyesterett til Rt-2004-108 (avsnitt 19) uten å redegjøre nærmere for saksforholdet eller knytte nærmere bemerkninger til relevansen av dommen for dette tilfellet. Ut ifra sammenhengen i setningen, der Høyesterett først siterer en uttalelse fra Ot.prp.nr.28 (1990-1991), fremstår imidlertid ikke bruken av dommen på en slik måte som uholdbar. Det fremstår dermed som klart for leseren at dommen utelukkende brukes som et stadfestende argument for inflasjonsjustering av verdistigning, noe som tilsier at lang redegjørelse for dommens saksforhold og relevans ville vært overflødig.

Ord: 357